

פסחים עז

משנה. חמשה דברים באין בטומאה ואינן נאכלין בטומאה: העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וזבחי שלמי צבור, ושעירי ראשי חדשים. הפסח שבא בטומאה - נאכל בטומאה, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה.

שאלה: חמשה למעוטי מאי?

תשובה: למעוטי חגיגת חמשה עשר. דסלקא דעתך אמינא: כיון דקרבן ציבור הוא, וקביעא ליה מועד - תדחי טומאה. קא משמע לן: כיון דאית ליה תשלומין כל שבעה - לא דחיא שבת. ומדשבת לא דחיא - לא דחיא טומאה.

קושי: וניתני נמי שעירי הרגלים!

תירוץ: הא תנא ליה זבחי שלמי צבור.

קושי: אי הכי, שעירי ראשי חדשים נמי לא ניתני, דהא תנא זבחי שלמי צבור!

תירוץ: אמרי: שעירי ראשי חדשים איצטריכא ליה. סלקא דעתך אמינא: הא לא כתיב

בהו **מועג** - קא משמע לן דראש חדש איקרי מועד, כדאביי. דאמר אביי: תמוז דהאי

שתא מלויי מליוה, דכתיב קרא **ע'י מועג זשכר כחורי**.

שאלה: למימרא דכולהו ממועד אתו, מנהני מילי?

תשובה: דתנו רבנן: **ויזכר משה את מע'י ה'**, מה תלמוד לומר? לפי שלא למדנו

אלא לתמיד ופסח שנאמר בהו **כמועגו, כמועגו** - ואפילו בשבת, **כמועגו** - ואפילו

בטומאה. שאר קרבנות ציבור מניין - שנאמר **אזה תעשו ז'ה' כמועג'כס**. מניין

לרבות עומר והקרב עמו, שתי הלחם והקרב עמם - תלמוד לומר **ויזכר משה את**

מע'י ה' אז כני ישרא' הכתוב קבעו מועד אחד לכולן.

קושי: וכל הני למה לי?

תירוץ: צריכי

דאי כתב רחמנא	הוה אמינא	מה לא היה נכלל
תמיד	תמיד - שכן תדיר וכליל	אבל פסח - לא
פסח	- פסח שהוא ענוש כרת	אבל תמיד דאין ענוש כרת - אימא לא
תמיד ופסח	הני הוא יש בהן צד חמור: תמיד תדיר וכליל, פסח שהוא ענוש כרת	אבל שאר קרבנות ציבור - אימא לא כתב רחמנא אזה תעשו ז'ה' כמועג'כס
כל שאר החגים אזה תעשו ז'ה' כמועג'כס	שאר קרבנות ציבור הבאין לכפר	אבל עומר ושתי הלחם דאין באין לכפר, אלא להתיר בעלמא נינהו - לא
עומר ושתי הלחם לחודיהו	עומר ושתי הלחם דאלימי, דבאין להתיר	אבל הנך - לא

דין בהבנת הבנת קרבנות בטומאה: סברוה: דלכולי עלמא טומאה דחווה היא בציבור, ובעיא ציץ לרצות, דליכא תנא דשמעת ליה דאמר טומאה הותרה בציבור אלא רבי יהודה.

חיזוק לטיעון: דתניא:

רבי שמעון	רבי יהודה
ציץ, בין שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו - מרצה	עודיהו על מצחו - מרצה, אין עודיהו על מצחו - אינו מרצה
אמר לו רבי שמעון: כהן גדול ביום הכפורים יוכיח, שאינו על מצחו ומרצה!	אמר לו: הגת ליום הכפורים, שטומאה הותרה בציבור.

מכלל דרבי שמעון סבר טומאה דחווה היא בציבור.

עוד דין: ודכולי עלמא אין הציץ מרצה על אכילות. דליכא תנא דשמעת ליה דאמר הציץ מרצה על אכילות אלא רבי אליעזר. דתניא

רבי אליעזר	רבי יוסי
הציץ מרצה על אכילות	אין הציץ מרצה על אכילות

שאלה שנשאלת מתוך שתי ההנחות שנאמרו מקודם: נימא מתניתין דלא כרבי יהושע, דתניא:

דברים פרק יב פסוק כז
וְעִשִׂיתָ עֲלֵתֶיךָ הַבֶּשֶׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ
וְהַדָּם זָבַחְתָּ וְשִׁפְךָ עַל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ וְהַבֶּשֶׂר תֹּאכַל:

רבי יהושע	רבי אליעזר	
אם אין דם - אין בשר אם אין בשר - אין דם	דם - אף על פי שאין בשר	המחלוקת
ועשית עליך הבשר והדם	וגם זבחיך 'ספק	הפסוק
וגם זבחיך 'ספק הא כתיב גביה והבשר תאכל.	ועשית עליך הבשר והדם - מה דם בזריקה - אף בשר בזריקה. הוי אומר: לול קטן יש בין כבש למזבח	מה עושה עם הפסוק של השני?

קושי על ר' יהושע: והני תרי קראי למה לי?

תירוץ: חד בעולה וחד בשלמים.

- וצריכא, דאי כתב רחמנא בעולה - הוה אמינא: עולה היא דחמירא, שכן כליל. אבל שלמים דלא חמירי - אימא לא.
- ואי כתב רחמנא שלמים - הוה אמינא: אדרבה, דאית בהו שתי אכילות. אבל עולה דלית בה שתי אכילות - אימא לא, קא משמע לן.

קושי על ר' אליעזר: ורבי אליעזר נמי, הכתיב והבשר תאכל!

תירוץ: אמר לך: ההוא מיבעי ליה שאין הבשר מותר באכילה עד שיזרק הדם.

קושי: אי הכי, אימא: כוליה להכי הוא דאתא, דם אף על פי שאין שם בשר מנלן?

תירוץ: אמר לך: אם כן נכתוב רחמנא הבשר תאכל והדר וגם זבחיך 'ספק,

כדכתיב ברישא ועשית עליך הבשר והדם. מאי שנא דאקדמיה לגם זבחיך

- שמע מינה: דם - אף על פי שאין בשר
 - ושמע מינה: שאין הבשר מותר באכילה עד שיזרק הדם.
- מקור של ר' יהושע לדין שאמר ר' אליעזר: ורבי יהושע, אין הבשר מותר באכילה עד שיזרק הדם - קל וחומר הוא: ומה אימורין דכי ליתנהו לא מעכבי, כי איתנהו - מעכבי, דם - דכי ליתיה מעכב - כי איתיה לא כל שכן דמעכב!
- תגובת ר' אליעזר: ורבי אליעזר: מילתא דאתיא בקל וחומר - טרח וכתב לה קרא. תגובת ר' יהושע לדברין: כל היכא דאיכא למדרש - דרשינן.

המשך שאלת הגמרא: השתא לימא מתניתין דלא כרבי יהושע, דכיון דאמר בעינן תרתין, וציץ

אאכילות לא מרצה - היכי אתי בטומאה?

תשובה 1: אפילו תימא רבי יהושע. אלא קסבר רבי יהושע: הציץ מרצה על העולין.

קושי: הא תינח זבחים, דאיכא עולין. אלא עומר ושתי הלחם, דליכא עולין, מאי איכא למימר?

תירוץ: אמרי: כי אמר רבי יהושע נמי דבעינן תרתין - בזבחים, במנחות לא אמר.

קושי: ובמנחות לא אמר? והתנן: נטמאו שיריה, אבדו שיריה - כמדת רבי אליעזר כשיריה,

כמדת רבי יהושע פסולה.

תירוץ: כמדת ולא כמדת:

- כמדת רבי יהושע - דבעינן תרתין
- ולא כמדת רבי יהושע, דאילו רבי יהושע בזבחים אמר, במנחות לא אמר - ואילו האי תנא סבר אפילו במנחות.

קושי: ומנו האי תנא דקאי כוותיה ומחמיר טפי מיניה?

ועוד, תניא, אמר רבי יוסי: רואה אני את דברי רבי אליעזר במנחות ובזבחים, ודברי

רבי יהושע בזבחים ובמנחות. דברי רבי אליעזר בזבחים - שהיה אומר: דם אף על פי

שאינ שם בשר, ודברי רבי יהושע בזבחים, שהיה אומר: אם אין דם אין בשר, אם

אין בשר אין דם. דברי רבי אליעזר במנחות - שהיה אומר: קומץ אף על פי שאין

שירים, דברי רבי יהושע במנחות - שהיה אומר: אם אין קומץ אין שירים, אם אין

שירים אין קומץ.

תשובה 2: אלא, קסבר רבי יהושע, הציץ מרצה על [העולין ועל] האכילות.

קושי: אי הכי אמאי **כמדת רבי יהושע פסולה?**

תירוץ: אאבוד ושרוף.

קושי: אלא נטמא למאן קתני לרבי אליעזר - פשיטא השתא יש לומר אבוד ושרוף דליתנהו מכשיר רבי אליעזר נטמא דאיתיה מיבעיא? אלא פשיטא לרבי יהושע, וקתני פסולה! ועוד: תניא, **רבי יהושע אומר: כל זבחים שבתורה, בין שנטמא בשר וחלב קיים ובין שנטמא חלב ובשר קיים - זורק את הדם.** אבל נטמאו תרווייהו - לא.

דחיית תשובה 2: אלמא קסבר רבי יהושע: אין הציץ מרצה על העולין ולא על האכילות!

תשובה 3: אלא, לעולם רבי יהושע היא מתניתין, ולא קשיא: כאן - לכתחלה, כאן - דיעבד. כי אמר רבי יהושע - לכתחלה, דיעבד - לא.

שאלה: ומנא תימרא דשני ליה לרבי יהושע בין לכתחלה לדיעבד

תשובה: דתניא: **נטמא בשר, או שנפסל, או שיצא חוץ לקלעים - רבי אליעזר אומר: יזרק, רבי יהושע אומר: לא יזרק. ומודה רבי יהושע שאם זרק - הורצה.**

דחייה: חדא - **דפסולה** דיעבד משמע, ועוד, **תמשה דברים באין** - לכתחלה משמע.

תשובה 4: אלא לא קשיא כאן ביחיד כאן בציבור.

